

Kirjallinen kysymys KK 252/2026 vp

Inka Hopsu vihr

Kirjallinen kysymys taiteen prosenttiperiaatteeseen sitoutumisesta valtion omissa rakennushankkeissa

Eduskunnan puhemiehelle

Suomessa on edistetty julkisen taiteen prosenttiperiaatetta jo 1930-luvulta saakka, ja periaate on laajasti käytössä muun muassa kunnissa sekä yksityisissä rakennushankkeissa. Prosenttiperiaatteen mukaisesti noin yksi prosentti rakennushankkeen kustannuksista käytetään taiteeseen.

Julkinen taide lisää rakennetun ympäristön viihtyisyyttä ja käyttömukavuutta, vahvistaa paikkojen identiteettiä sekä tuo taiteen osaksi ihmisten arkea. Tutkimusten mukaan jopa 70 prosenttia suomalaisista haluaa taidetta arjen ympäristöihin. Julkinen taide vahvistaa koko kuvataiteen toimialaa ja kuvataiteilijoiden toimeentuloa.

Valtion omissa rakennushankkeissa prosenttiperiaate ei kuitenkaan nykyisellään toteudu. Valtion taideteostoimikunnan taidehankintoihin käytetään vuosittain noin 544 000 euroa, minkä lisäksi 400 000 euroa menee kokoelman hoitoon. Senaatti-kiinteistöjen 850 miljoonan euron (2025) investointivaltuuksiin suhteutettuna valtion prosenttiperiaate jää siis vain noin 0,06 prosenttiin.

Suomen sitoutuminen prosenttiperiaatteeseen on muita Pohjoismaita selvästi heikommalla tasolla. Esimerkiksi Ruotsin Statens Konstrådin sekä Norjan KORO:n vuosibudjetit ovat peräti 7–12-kertaiset Suomen vastaavaan summaan nähden. Ruotsissa julkisen taiteen prosenttiperiaate laajennettiin vuonna 2018 koskemaan kaikkea valtion rakentamista. Norjassa valtion prosenttiperiaate on asetuksella säädetty, vahvasti hallintoon vakiintunut käytäntö.

Valtion rakennus- ja korjaushankkeisiin sidotut julkisen taiteen hankinnat synnyttäisivät uusia toimeksiantoja parantaen kuvataiteilijoiden ja alihankkijoiden työllisyyttä sekä vieden koko kuvataiteen toimialaa eteenpäin. Valtion on perusteltua näyttää esimerkkiä sitoutumalla nykyistä vahvemmin prosenttiperiaatteeseen. Samalla tulisi arvioida, millaisin ohjaukskeinoin ja toimintamallein taide voitaisiin nykyistä järjestelmällisemmin integroida osaksi Senaatti-kiinteistöjen rakennushankkeita sekä muuta valtion rakentamista. Vastaavaa tarkastelua olisi syytä tehdä myös Väyläviraston väylärakentamisen sekä Puolustusvoimien hallinnoimien kiinteistöjen osalta.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 252/2026 vp

Millä toimilla hallitus aikoo edistää julkisen taiteen prosenttiperiaatteen toteutumista valtion omissa rakennus- ja korjaushankkeissa ja

miten hallitus aikoo lisätä taidehankintoja Senaatti-kiinteistöjen rakennushankkeissa ja vahvistaa kuvataiteilijoiden työllistymismahdollisuuksia osana valtion investointeja?

Helsingissä 4.6.2026

Inka Hopsu vihr